

Nữ giảng viên với đam mê dịch thuật

✍️ THANH TÚ - LÊ THÚY

BIÊN PHIÊN DỊCH – KHÔNG CHỈ ĐƠN THUẦN LÀ DỊCH THUẬT

Chia sẻ về những va vấp trên những đoạn đường đầu tiên với nghề dịch, ThS. Đỗ Thúy Hằng cho biết biên dịch hay phiên dịch là một phần của thông dịch viên. Biên dịch bao gồm nhiều văn phong khác nhau ở nhiều loại hình như dịch phim, dịch sách.

Trong lĩnh vực dịch sách, biên dịch viên có thể lựa chọn nhiều hướng đi mà mình muốn theo đuổi như: sách chuyên môn, sách thiếu nhi, sách học thuật... Đối với dịch phim, ThS. Đỗ Thúy Hằng cho hay, thực chất người làm công tác biên dịch đang dịch những đoạn hội thoại, đi kèm với đó là sự cân nhắc, tóm lược để câu thoại theo kịp thời lượng, diễn biến của phim. Bên cạnh đó, người dịch cũng phải chú ý đến tên riêng, thuật ngữ, biệt ngữ để người lồng tiếng có thể dễ dàng thuyết minh cũng như người xem có thể hiểu được cốt lõi của câu thoại.

"Trước đây tôi từng dịch chạy phụ đề, một tập phim có thời lượng khoảng 40 phút nhưng biên dịch viên phải cần làm việc tới 10 tiếng đồng hồ. Bởi cái họ cần dịch không chỉ là những câu chữ sát nghĩa mà họ còn cần sự chần chừ về câu chữ, cách biến tấu linh hoạt từ ngữ sao cho phù hợp với đối tượng khán giả".

Để có thể làm được điều đó, theo ThS. Hằng, biên dịch viên cần chủ động tra cứu hay thậm chí tìm hỏi đúng người bản địa. Giống như tiếng Việt, tiếng Hàn cũng có một số từ ngữ mới được hình thành và phát triển, vì vậy đòi hỏi sự tỉ mỉ, học hỏi và cập nhật không ngừng để có thể bắt kịp được với thời đại và cả thị hiếu của khán giả.

Bên cạnh việc tra dồi vốn từ mà biên dịch phim

TỪNG THEO HỌC CỬ NHÂN TIẾNG HÀN TẠI TRƯỜNG ĐH NGOẠI NGỮ - ĐHQGHN, CỬ NHÂN NGÀNH XUẤT NHẬP KHẨU TẠI TRƯỜNG ĐH NGOẠI THƯƠNG VÀ TỐT NGHIỆP THẠC SỸ QUẢN TRỊ KINH DOANH Ở TRƯỜNG ĐH KOOKMIN TẠI HÀN QUỐC, GIẢNG VIÊN ĐỖ THÚY HẰNG - KHOA VĂN HÓA VÀ NGÔN NGỮ HÀN QUỐC, TRƯỜNG ĐH NGOẠI NGỮ ĐHQGHN LÀ TÁC GIẢ CỦA NHIỀU ĐẦU SÁCH TIẾNG HÀN CÓ CHẤT LƯỢNG DÀNH CHO SINH VIÊN ĐHQGHN NÓI RIÊNG VÀ NHỮNG NGƯỜI THEO HỌC TIẾNG HÀN NÓI CHUNG.

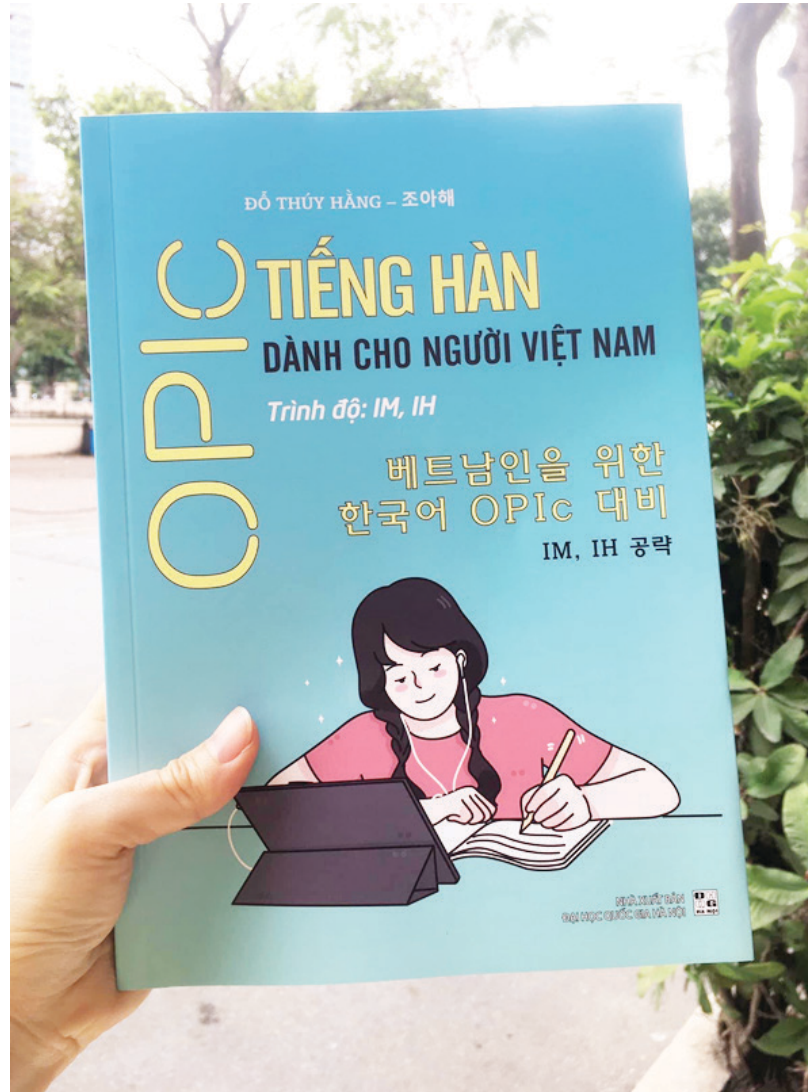
đem lại, ThS. Đỗ Thúy Hằng còn có cơ hội tìm hiểu thêm về văn hoá Hàn Quốc, cách người bản xứ ứng xử với hoàn cảnh, ngữ cảnh. Người biên dịch sẽ làm việc với các dạng văn bản, câu chữ trên văn bản còn phiên dịch viên sẽ làm việc để dịch các đoạn hội thoại hay lượt lời. Đó cũng là điều mà chị tích lũy được từ nghề dịch.

ThS. Đỗ Thúy Hằng tâm sự, mỗi lần đi dịch là một trải nghiệm khác nhau, gặp những người khác nhau và cùng nhau nói những câu chuyện về chủ đề khác nhau. Khi còn là sinh viên năm thứ ba tại Trường ĐH Ngoại ngữ, ít ai biết rằng cô sinh viên ấy từng căng thẳng tới mức sục càn khi phải ngồi trên bàn đàm phán tỉ mỉ quan sát để có thể truyền đạt từng câu, từng chữ. Nhưng chính nhờ những trải nghiệm như vậy cùng với sự kiên trì đã giúp chị trở nên trưởng thành hơn với công việc kết nối ngôn ngữ mẹ đẻ với một thứ tiếng khác.

“Lúc ấy, mình biết rằng, nghề phiên dịch, đặc biệt là dịch phim cần chúng ta chú ý cả lời nói lẫn hành động vì sẽ có những ngữ cảnh đòi hỏi chúng ta phải tùy cơ ứng biến rất nhiều” - ThS. Đỗ Thúy Hằng cho biết.

NGHỀ DỊCH KHÔNG THỂ BỊ THAY THẾ BỞI MÁY MÓC

Khi được hỏi về việc một số ý kiến cho rằng biên phiên dịch chỉ cần tới ngoại ngữ, ThS. Hằng khẳng định biết ngoại ngữ là yếu tố cần nhưng chưa đủ. Chị chia sẻ khi còn ngồi trên ghế giảng đường, trường lớp dạy kiến thức chuyên môn, kỹ năng cứng, điều mà chắc chắn ai muốn làm nghề cũng cần phải có. Tuy nhiên, một nhóm kỹ năng nữa cũng rất quan trọng đó là kỹ năng mềm. Khác với biên dịch chỉ cần dịch từ một chiều, người làm phiên dịch cần có phản xạ nhanh nhạy, tư duy nhạy bén để có thể chuyển tiếp linh hoạt giữa hai ngôn ngữ. Điều này giúp chúng ta được cọ xát, rèn luyện, học tập trong thực tế, giao tiếp với mọi người xung quanh. Quan trọng nhất, dù là biên dịch hay phiên dịch thì đối với người trong nghề, ngôn từ là thứ luôn cần được trau chuốt và làm phong phú vốn từ. Đặc biệt, đối với nghề phiên dịch, người dịch cần phản xạ nhanh, độ trễ ít và phải tái hiện lại thông điệp

sao cho ngắn gọn, súc tích, dễ hiểu nhất, đồng thời cần phải truyền tải thông tin chính xác nhất.

Hiện nay, công nghệ phát triển, con người đã có thể sáng tạo ra nhiều loại máy móc, thiết bị thay thế trong công việc. Trao đổi về vấn đề này, ThS. Hằng khẳng định, điều này khó có thể xảy ra với nghề dịch bởi máy móc chỉ có thể dịch nghĩa theo từng từ chữ chúng không hiểu được ngữ cảnh hay cảm xúc, ý nghĩa trong từng câu từ của con người. Máy móc có thể giúp con người trong việc dịch nhưng vẫn cần biên/phiên dịch viên trau chuốt lại dựa trên ngữ liệu có sẵn.

“Không có lý do gì nghề biên phiên dịch sẽ bị thay thế bởi máy móc trong thời gian tới. Đây là một nghề hấp dẫn nhưng cũng vô cùng chông gai. Hơn nữa, con người chính

là người lập trình nên máy móc nên việc máy móc vận hành mà không có sự can thiệp của con người, đặc biệt trong nghề biên phiên dịch, sẽ rất khó thực thi”, ThS. Hằng khẳng định.

ThS. Đỗ Thúy Hằng chia sẻ thêm, chính vì vậy, khi con người còn cần trao đổi về thông tin, văn hoá, kiến thức, khoa học... thì nghề biên/phiên dịch vẫn sẽ tồn tại.

HÀNH TRÌNH ĐƯA SÁCH TIẾNG HÀN ĐẾN GẦN HƠN VỚI NGƯỜI VIỆT

Theo ThS. Hằng, để có thể xuất bản một đầu sách là cả một quá trình không hề dễ dàng. Phần lớn sách do chị làm chủ biên xuất bản đều cần phải dựa trên nhiều yếu tố như đối tượng, khung chương trình, giáo trình để nội dung sách có thể theo sát chương trình và tiến độ của người học. Về cách sử dụng từ ngữ, ThS. Hằng cho rằng mỗi một đầu sách cần có cách trình bày khác nhau: sách dịch hội thoại cần câu từ ngắn gọn, sách giáo trình hay sách chuyên ngành cần nhiều từ ngữ mang tính học thuật...

ThS. Đỗ Thúy Hằng thông tin thêm, hiện nay, ĐHQGHN đã có chính sách hỗ trợ các cán bộ, giảng viên xuất bản sách phục vụ mục đích giảng dạy. Tuy nhiên, để cuốn sách ấy có thể đến tận tay sinh viên và độc giả nói chung cần nhiều hơn thế. Bên cạnh việc chú trọng nội dung xuất bản sách, ThS. Hằng cùng các đồng nghiệp phải dành thời gian lên ý tưởng, cân nhắc câu chữ, thiết kế đồ họa sao cho

cuốn sách thu hút được sự quan tâm của sinh viên và độc giả. Trước khi đến với nhà xuất bản, cuốn sách cần trải qua quá trình kiểm duyệt chặt chẽ về cả nội dung và hình thức. Cuối cùng, sách được in và phát hành tới đông đảo công chúng.

Một số đầu sách nổi bật của ThS. Đỗ Thúy Hằng có thể kể đến như: “Hội thoại đàm phán thương mại Hàn - Việt”, “Dạy tiếng Hàn trên truyền hình”, giáo trình “Dịch nâng cao” Tiếng Hàn, giáo trình “Tiếng Hàn thương mại”, sách “Phiên dịch Tiếng Hàn chuyên ngành (Lĩnh vực kinh tế - thương mại)”... Trong số những đầu sách chị xuất bản, có cuốn được đưa vào chương trình giảng dạy cho sinh viên chuyên ngành biên/phiên dịch, có cuốn được xuất bản riêng cho người học tự do.

Có thể nói, xuất bản một cuốn sách tương tự như thực hiện một đề tài nghiên cứu khoa học bởi thứ ta cần không chỉ là thời gian mà đó còn là công sức, là kiến thức mà mỗi chúng ta tích lũy được trên con đường học tập của bản thân. ThS. Đỗ Thúy Hằng tâm sự: “Có thể các bạn sinh viên đang ấp ủ ý định nghiên cứu khoa học ngoài lĩnh vực mà mình theo học sẽ còn nhiều e ngại. Nếu như các bạn coi đó là liên ngành thì các bạn sẽ hoàn toàn yên tâm khi theo đuổi một lĩnh vực ngoài vùng an toàn của bản thân, bởi mọi ngành nghề đều là nền tảng cơ sở để các bạn có thể phát triển trong tương lai”.